

KOMENTAR

Kljub delni časovni odmakniti svet z vsa pozornostjo zasleduje še vedno vsa važnejša dogajanja v svetu skozi ženevska očala. Zdi se, da prihajamo v obdobje praktičnega preizkušanja ženevskega duha na konkretnih problemih, recimo na alžirsko-marokski zadevi, položaju v Saigonu, ob sestrskosti izraelskega letala v Bolgariji ali odporu Portugalske, da bi izročila Indiji Gojo.

Pretekli dnevi so nam nudili nekaj dokazov, da se vzdružuje, ki je nastalo v Ženevi, v doglednem času ne bo poleglo. Naj jih omenimo samo nekaj.

V prvi vrsti je nedvomno začel tek razgovor med ameriškim in kitajskim veleposlanikom v Ženevi glede repatriacije ameriških oziroma kitajskih državljanov iz Kitajske oziroma Amerike za kar je nastala posebno ugodna perspektiva s tem, da je kitajska vlada prvega dne razgovorov izpustila iz zapore enajst ameriških letalcev, ki jih je držala v zaporu še iz časov vojne na Koreji, čes da so vohunili na njenem področju. Razgovori po desetih letih ugodno potekajo in na podlagi tega se pričakuje, da se bodo razgovori še razširili na druga prečeta medvebojna vprašanja, ki se nanašajo na stike obeh držav. Ni izključeno, da ne bi prišlo do stika med zunanjimi ministroma obeh dežel. Razumljivo je, da je svetovna javnost z velikim odobravanjem sprejela te in nadaljnje razširje ne razgovore kot ugod k neposrednim pogajanjem med Belo hišo in Mao Tse Tungovo režimom, da bi tako postopoma stabilizirali in razčistili situacijo na dolnem Vzhodu.

Drug, zelo vzpodbuden takšen znak je sprejem angleškega volila najvišjega sovjetskega predstavništva, da naj obiščejo London in pest o tem, da bo do obiška prišlo že spomladi prihodnjega leta. Zanimivo je, da je to vabilo ugodno odjeknilo tudi v angleški javnosti, še bolj pa to, da so na podlagi tega začeli govoriti o možnostih medvebojnih obiskov med ameriškim in sovjetskimi državnikom.

V vsej desetletni zgodovini Organizacije združenih narodov ni bilo ugodnejšega vzdušja kakor vlada sedaj pred septembromskimi sejo Generalne skupščine. To zasedanje je za nas posebno važno tudi zaradi tega, ker je na dnevnem redu tudi ustanovitev posebnega sklada OZN za podpiranje razvoja v nerazvitih deželah.

Jugoslavija je skupno z drugimi deželami zahtevala, naj bi ustanovili poseben odbor, ki bi pripravil osnutek statuta tega sklada in drugo, kar je potrebno za njegovo ustanovitev. Kot dodatno sredstvo bi se naj v sklad odtekala tudi sredstva, ki bi jih prihranili z znižanjem oboroževalnih stroškov.

Ce bo ta sklad ustanovljen je

Toča je povzročila 132 milijonov škode

Toča, ki je v prejšnjem mesecu tako okrutno prizadela nekatere kraje v ptujskem okraju, je povzročila 132 milijonov dinarjev škode. Popolnoma neoskrbljenih je ostalo 390 delavskih oseb in 400 delavskih oseb. Da bi oskrbeli prvoimenovane je potrebnih okrog 19 milijonov dinarjev, drugoimenovani pa je potrebno poiskati možnosti zaposlitve, kjer bi zaslužili vsaj po

pet tisoč din mesečno in kar znaša tudi okrog 20 milijonov dinarjev. Da bi torej ublažili posledice toče, je potrebnih okrog 40 milijonov dinarjev.

Glede zaposlitve so možnosti na VG Zavre, kjer bi naj s primernim kreditom organizirali rigoliranje vinogradov. Ta dela je možno izvrševati v novembru, decembru in januarju. Tekom poletja in jeseni bi po pravljaki ceste in poti, ki jih je

neurje zasipalo ali odneslo, delali bi na trasi ceste Zavre-Leskovec in pri regulaciji spodnjega dela Pesnice, kamor iz završkega predela ni tako daleč.

Tako to je za sedaj le še predlog. Upajmo, da ne bo predolgo trajalo od predloga do uresničitve, ker prizadeti Haložani pričakujejo pomoči čim prej.

Pomagajmo po toči prizadetim

Delazmožnim zaslužek, starim in otrokom pa pomoč v hrani in denarju

Glede na veliko zanimanje javnosti za delo okrajnega in komunističnega štaba za pomoč prebivalstvu krajev, kjer je pred nedavnimi pustošila toča, je zaprosil naš sodelavec predsednika okrajnega štaba tovariša Franca Primca za informacije, kako poteka akcija za pomoč po toči prizadetemu prebivalstvu v Haložah in kako delujejo štabi v posameznih komunah.

»Poziv, naslovljen na javnost, naj pomaga po svojih močeh prebivalstvu predelov ptujskega okraja, kjer je nedavno pustošila toča, je naletel na veliko razumevanje povsod, kjer so se štabi resno in pošteno lotili dela. V soboto, 30. julija t. l., je odpeljal v Zavre tovorni avto več ton živil, ki so jih prispevala kmetijska gospodarstva Ptuj, Turnišče in Kidričevo (krompir, zelje, fižol). KZ Cirkulane je nabavila za družine s svojega področja 400 kg fižola in ga razdelila med prizadete. Okrajni odbor RK Ptuj je v sredo, 3. avgusta 1955, odpeljal v Haloze nad tri tone pomoči v različnem blagu: mast, olje, mleko in jajca v prahu, kar bodo dobivale najprizadetejše družine, predvsem pa starci in otroci skozi več mesecev. V fond za pomoč prizadetim po toči se je steklo doslej 578.900 dinarjev, ki so jih prispevale Kmetijske zadruge in OZZ Ptuj.

prčakovati, da bomo v svetu kmalu tudi dejansko začeli čuti vsestransko pomoč v naporih, da bi se odpravila najosnovnejša nasprotja med razvitimi in nerazvitimi deželami, ki pa so tudi dejanski in najosnovnejši vzrok trenju med njimi. In prav to, bi bilo menda še najbolj v smislu ženevskega vzdušja, kot takšno pa še najbolj koristilo splošni blaginji narodov.

Stab Cirkovci je sporočil okrajnemu štabu, da je zbral pri radodarnih kmetih 50 vreč žitaric in da zbira še krompir, pri čemer ljudje tudi radi pomagajo, ker vedo, kako hudo je ljudem v krajih, kjer pustoši toča. Na delu so tudi ostali štabi in kaže, da bo šlo več pošilk pomoči v prehrani na področje Zavre.

Pomoč prizadetim krajem pa ne misli ostati samo pri zbiranju in pošiljanju živil, temveč se bodo našla tudi sredstva za zaposlitev delazmožnih ljudi v prizadetih krajih, ki si bodo lahko z zaslužkom pri popravilu cest in pri regulaciji Pesnice pomagali iz stiske.

Okrajni štab se je zelo zavzel za tako obliko pomoči: in kot kaže, bodo tozadevna okrajna in republiška sredstva kmalu na razpolago.

Vso pomoč in razumevanje za čim hitrejšo omilitve stiske po toči prizadetih krajev izkazujejo: Okrajni gospodarski svet, Okrajna združena zveza, kmetijske zadruge in mislim, da bodo tudi delovni kolektivi po zgledu kmetovalcev s primernimi akcijami podprli delo komunističnih štabov. Vsem, ki so že doslej pomagali, se v imenu prizadetih iskreno zahvaljujem!

Ob dnevu vstaje slovenskega ljudstva in deseti obletnici zmage nad fašizmom so imeli kurirji TV postaj Slovenije svoj prvi zbor v Ivančini gorici na Dolenjskem. Pred tem so kurirske patrle iz vseh krajev Slovenije prehodile svoje nekdanje pot in se dne 22. julija zbrale v kraju, kjer je bil leta 1942 postavljen štab reálnih postaj Slovenije. Od tod so se organizirale TV stanice, ki so za časa NOB vzdrževale zvezo med operativnimi edinicami in ostalim prebivalstvom, ki je simpatiziralo z OF. Na področju vzhodne Stajerske so kurirske postaje predstavljale tudi del operativnih enot, ker so poleg svoje redne službe vršile napadalne akcije, bile večkrat napadene in se morale boriti s premočnim nemščim sovražnikom.

Na območju ptujskega okraja sta vzdrževali vso postajo 14 in 8. S, delno pa tudi postaje 15, 17 in 4. S. Kurirske patrle se je udeležilo 10 kurirjev: eden iz p. 4, trije iz p. 8 in šest iz postaje 14. Patrle je krenila na pot 19. julija in obiskala svoje nekdanje postojanke v Tivolcih, Zamušanih, Veliki Nedelji, Cvetkovcih, Osluševcih, na Forminu, v Gajevcih, Placarovcih, Novi vasi, Prvenci, Sobotincih, Strelcih, Cunkovcih, Moškanjcih, Mezgovcih, Strejcih, Slomih Brezovcih, Dornovi, Podvincih, Novi vasi pri Ptuj, Sturmovcu, Trčcu, Jurovcih, Dolni v Haložah, Majšperku, Ptujski gori in Vurbergu. Obiskovala je tudi svoje padlih kurirjev, v Moškanjcih Sevrove (sin Ruda, komandir st. 14. S, padel v Gorisnici), Cvetko Manjži, hčerko Jožefa Črešnika ki je padla v Mezgovcih, v Slomih, otroke Franca Toblisa, ki je padel v Gorisnici, v Veliki Nedelji ženo in otroke Jakoba Roškarja, ubitega v Mariboru v Dornovi, mater Franca Polanca, ki je padel v Mezgovcih, in v

ce pomagali iz stiske.

Okrajni štab se je zelo zavzel za tako obliko pomoči: in kot kaže, bodo tozadevna okrajna in republiška sredstva kmalu na razpolago.

Vso pomoč in razumevanje za čim hitrejšo omilitve stiske po toči prizadetih krajev izkazujejo: Okrajni gospodarski svet, Okrajna združena zveza, kmetijske zadruge in mislim, da bodo tudi delovni kolektivi po zgledu kmetovalcev s primernimi akcijami podprli delo komunističnih štabov. Vsem, ki so že doslej pomagali, se v imenu prizadetih iskreno zahvaljujem!

Kurirji TV postaj so obiskali svoje postojanke in svoje padlih kurirjev

Gajevcih Kolenkove, katerih sin je padel pri Ormožu. Patrle je razdelila svojim sodelavcem na teh postojankah 35 praktičnih daril. Veselo in priščno je bilo snidenje po desetih letih, ker smo se tokrat lahko prosto in svobodno pogovorili. Spomnili smo se švabskih hajk, tudi njihovih pomagavcev-izdajalcev, ki so bili za nas najhujši in zaradi katerih

Z druge seje OLO Ptuj

V soboto, 30. julija t. l. je bila v Ptuj druga redna seja Okrajnega ljudskega odbora Ptuj (okrajne skupnosti komun) in drugi ločeni seji obeh zborov. Na seji je bil sprejet statut Okrajnega ljudskega odbora nato pa imenovana komisija za volitve in imenovanja, komisija za prošnje in pritožbe ter določeni predsedniki in člani svetov ter šefi upravnih organov.

Svetu za notranje zadeve bo predsedoval tov. Franc Belšak, svet pa bo štel osem članov; Svet za gospodarstvo z osmimi člani bo vodil tov. Borut Carli; Svet za urbanizem z osmimi člani tov. Ivan Vebler; Svet za zdravstvo z osmimi člani tov. Julka Kanceler; Svet za socialno politiko z osmimi člani tov. Janez Petrovič; Svet za prosveto in kulturo z osmimi člani tov. Ivan Kranjčič; Svet za šolstvo z osmimi člani tov. Vlado Bračič in Svet za delo in delovne odnose z osmimi člani tov. Jože Sotlar.

Za šefa upravnih organov so bili imenovani: tov. Ivan Rau za načelnika tajništva za splošne zadeve in proračun; tov. Jože Glavnik za načelnika tajništva za gospodarstvo; tov. Stane Stanič za načelnika tajništva za prosveto in kulturo; tov. Jože Vodopivec za načelnika tajništva za zdravstvo; tov. Jože Haber za šefa Katastrskega urada; za direktorja zavoda za plan tov. Anton Purg, za šefa finančne inšpekcije tov. Franc Bauman, za šefa inšpekcije tržišča tov. Lojze Cenc; za vršilca dolžnosti šefa urada za statistiko tov. Franc Nasko in za

šefa prosvetne inšpekcije tov. Karel Sepec.

Na tej seji so bile imenovane tudi upravne komisije OLO ter imenovan tov. Jože Knez za sodnika za prekrške, tov. Maks Rubin pa za predsednika disciplinskega sodišča.

S to sejo je končana organizacija novega okrajnega ljudskega odbora, ki bo s prvim septembrom prevzel vse svoje dolžnosti in pravice od dosedanjega okrajnega ljudskega odbora, ki bo prenehal obstajati 30. t. m.

Obisk strokovnjakov FAO

V ponedeljek, 1. avgusta t. l. je obiskal ptujski okraj Švicar dr. Engler, strokovnjak FAO (mednarodna organizacija za kmetijstvo in prehrano) ter v Živinorejskem domu v Ormožu predaval o problemih živinoreje. Oglel si je tudi nekaj plemenjske živine pri privatnikih in na kmetijskih posestvih.

Po predavanju je ugleden strokovnjak pripovedoval našim živinorejskim strokovnjakom o razmerah v zvezi plemenjske živine v Švici. V tej državi obstaja že od leta 1780 zakon, ki nalaga državnim organom dolžnost, skrbeti za dobre plemenjake, kolikor bi gosposkarske in združne organizacije, v tem pogledu ne izvršile svoje dolžnosti. Umetno osemenjevanje v tej državi tudi ne igra posebne vloge niti se ni pomembno razvilo, ker imajo na vsakih 28 krav skrbno odbranega plemenjskega bika.

Da pri nas še nekaj časa ne bomo v pogledu plemenjakov prišli na zeleno vejo in s tem k hitrejšemu napredku v živinoreji, nas najbolj prepričuje sejem plemenjske živine, ki je bil v Ormožu 30. julija t. l. Na sejnem je bilo prignane precej in lepe plemenjske živine, ki pa ni našla kupcev kot takšna, temveč je bil doberšen del te odkupljen kot klavna živina, ne glede na to, da so bili plemenjski bikci že potomci dragih uvoženih plemenjakov in pri znanem plemenjskih krav in ne glede na to, da se pri nas še zdaleka nismo približali razmerju 28 krav na enega plemenjaka, kakor je to primer v Švici.

Nedvomno je v tem primeru velika krivda na naših kmetijskih organizacijah, ki dopuščajo nastajanje takšne škode, kot je nastala s temi plemenjskimi bikci. Če že za ta vprašanja ni razumevanja pri kmetijskih združenjih, bi morala rešiti to vprašanje višja združna organizacija.

Seveda se s tem v zvezi postavlja vprašanje sredstev. Zanimivo je, da zadruge, kjer je že prodrla spoznanje, da v napredku v živinoreji ni drugega izhoda, kakor selekcija in skrbno odbrani plemenjaki, najdejo za nakup plemenjskih živali potrebna sredstva, nasprotno pa tam, kjer si v odboru s temi stvarmi še niso na čistem, z napredkom se ni računati.

Franc Simonič

nam bo na sestankih opisal svoje vtise s potovanja po Sovjetski zvezi

Z jugoslovansko parlamentarno delegacijo, ki je odpotovala 1. avgusta t. l. na 14-dnevni obisk v Sovjetsko zvezo je odpotoval med drugimi poslanci tudi naš domačin tov. Franc Simonič, sekretar OK ZKS Celje.

Vpišite se takoj med naše naročnike, da jih bo 200 več kot doslej!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR IN ORGANIZACIJE OBČINE Rogoznica

V nedeljo, dne 7. avgusta 1955, bo pri Zadržnem domu Rogoznica proslava

II. občinskega praznika

SPORED:

V SOBOTO, DNE 6. AVGUSTA 1955

ob 21. uri kresovanje po vaseh občine z godbo

V NEDELJO, DNE 7. AVGUSTA 1955

ob 5. uri budnica po vaseh občine, igra godba na pihala

ob 9. uri slavnostna seja občinskega ljudskega odbora in organizacij

ob 14. uri nastop gasilskih društev z območja občine z mokrimi vajami

ob 15. uri uprizori IZUD »Zgled Ignac« Dornava igra »Ugasle luči«

PO KONČANEM SPOREDU BO LJUDSKO RAJANJE NA PROSTEM!

V primeru slabega vremena bo poskrbljeno za prostore Vabi občinski ljudski odbor in organizacije

Kurirji TV postaje na pohodu

Obiščite XII. Mariborski teden

od 30. julija do 7. avgusta 1955
REVIJA INDUSTRIJE, OBRTI IN KMETIJSTVA

Uspeh nabiralne akcije za nakup rešlnega avtomobila v Ormožu

V Ormožu in okolici je ves čas pereč problem prevoza ponesrečenecv in drugih bolnikov. Ob likvidaciji bolnišnice je bilo obljubljeni, da bo ormoška reševalna postaja dobila dobra prevozna sredstva za prevoz bolnikov, kar se pa žal ni uresničilo. Postaja sicer ima dva avtomobila, vendar je uporaben samo eden, pa še samo v toliko, kolikor uporabnosti lahko pričakujemo od vozila, ki je nekaj let ležalo pri Odpadu, pa bilo poopravljeno in usposobljeno za vožnjo. Vendar je tudi ta avtomobil ležal v sili, ker se večkrat pripetilo, da je treba odpeljati v bolnišnico ponesrečenca, ki bi moral ležati na nosilih, pa v tem vozilu lahko samo sedi.

Da bi se stanje v pogledu prevoza bolnikov zboljšalo, je LO

Ormož s pomočjo organizacije RK pokrenil prostovoljno nabiralno akcijo za nakup novega avtomobila, ki je zajela vse občine bodoče ormoške komune, prav tako pa občino Središče. Ta akcija je dala: 1) Središče 2048 jalc in 12.070 dinarjev, 2) Vinski vrhovi 4406 jalc, 3) Ivanj-kovci 7215 jalc in 256 dinarjev, 4) Podgorci 3166 jalc in 1110 dinarjev, 5) Kog 2682 jalc, 6) Ormož 5954 jalc in 87.990 dinarjev in 7) Kostanj 1110 jalc, ali skupno 26.578 jalc in 101.462 dinarjev, ali samo v denarju 456.500 dinarjev.

Državljanji iz navedenega območja so s svojimi prispevki pokazali polno razumevanje in za ta važen problem. Toda zbrani denar za nakup novega avtomobila ne zadostuje. Avto, kot je rešil-

ni postaji potreben, stane več, in sicer 3.200.000 dinarjev ter je od bor, ki zbira sredstva za nakup avtomobila sklenil akcijo prihodnje leto ponoviti, kolikor bo bodoči ljudski odbor občine Ormož zagotovil kritje razlike med obakrat zbranimi sredstvi in nakupno ceno. Zvedelo se je tudi, da bo akcijo podprli tudi Okrajni zavod za socialno zavarovanje. Tako v Ormožu upamo, da bomo imeli vsaj prihodnje leto za vse tožadavne potrebe sposobno vozilo. ZM

Prometna nezgoda v Zavrču

V četrtek 28. julija t. l. je prišlo v bližini pošte pri Zavrču do prometne nezgode, pri kateri je nastalo okrog 300.000 dinarjev škode na avtomobilu, ki ga je upravljal Feliks Novak iz Maribora.

Do prometne nezgode je prišlo pri tovornem avtomobilu, ki se je ustavil pred Novakovi v vozilom sredi ceste. Slednji je bil s svojim vozilom preblizu, da bi ga mogel ob priložni brzini ustaviti na razmeroma kratki razdalji. Največ škode je utrpelo Novakovo vozilo.

Preiskava je pokazala, da gre za obojestransko krivdo.

Ob prvem študentsko-dijaškem dnevu v Gorišnici

(7. AVGUSTA 1955)

Po uspelem prvem družabnem večeru so se študentje in dijaki občine Gorišnica lotili posebne naloge, organizirati študentsko-dijaški dan.

Drobna ideja o tem dnevu se je na sestankih razvijala naprej in dobivala dokončno obliko. Osnovni pomen bi naj bil v zgoščenih oblikah prikazati delo in življenje študentov in dijakov pred in med vojno ter tudi življenje kakršno živijo danes.

Prav nič se niso obotavljali, ampak so takoj začeli z delom. Ravnateljstvo nižje gimnazije v Gorišnici je dalo na razpolago dva razreda in v teh razredih je že ves teden živahno vrvele. Dela so v polnem teku, v prvi vrsti je pripravljanje razstave. Prvo mesto na razstavi bo zavzemala rubrika posvečena spominu študentov-borcev. Sledilo bo kulturno življenje študentov in dijakov, družabno življenje in šport. Tudi literarno-glasbeni večer bo zavzemal

važno mesto na sporedu dneva. Petje, recitacije in glasba se tuje vsak dan iz šolskih prostorov. Dobra volja nikdar ne mine, saj študentje ne znajo samo delati, ampak biti tudi veseli, kar bodo pokazali tudi ob zaključku dneva na splošni prosti zabavi.

Sporod prireditve: sobota, dne 6. avg. 1955: ob 19. uri slavnostna otvoritev I. študentsko-dijaške razstave;

ob 20. uri Literarno-glasbeni večer, po zaključku kres. Nedelja, dne 7. avgusta 1955: ob 5. uri budnica;

ob 8. uri bo počastitev padlih študentov pri spomeniku padlih borcev na občinskem pokopališču;

ob 9. uri športna tekmovanja, popoldne bo prosta zabava na vrtu gostilne Horvat.

Obiščite prireditve I. študentsko-dijaškega dneva v Gorišnici!

Neznana utopljenka

V nedeljo, 31. julija t. l. popoldne je Drava naplavila v višini železniške postaje v Ormožu neznano žensko truplo, pri katerem ni bilo najti nikakršnih listin. Obdukcija precej razkrojenega trupla je dognala, da je moglo biti v vodi okrog 4 mesece, morda tudi več. Zenska je mogla biti stara vsaj 50 let. Težko je sklepati, kje je voda sprejela svojo žrtev in kje jo je tako dolgo zadrževala, da so jo ribe na nogah in drugod objedle.

Utopljenka je bila oblečena v sivkasto debelejšo krilo, belo tu in tam zakrpano bluzo s kratkimi rokavi, platneno kombinirano in platnene hlačke in modreč. V zgornji čeljusti je imela protezo umetnih zob. Visoka je okrog 160 cm, sivih oči in temnokostanjevih do 20 cm dolgih las.

Vsi podatki v zvezi z nezna-

12. avg. 1875. — Popoldne je zgorelo na Hajdini 6 hiš. Ponoči ob 11. uri pa je na Vičavi pogorel mlinar Bezjak. Zgorela mu je hiša, gospodarsko poslopje, živina in žito.

15. avg. 1875. — Zjutraj ob 7. uri so zgoreli v Draženci pri Turnišču štiri kmečke gospodstva. Ptujška požarna brambra se je uspešno uveljavila pri gašenju požarov.

21. avg. 1878. — Tega dne se je peljalo skozi Ptuj po železnici 600 turških ujetnikov, med njimi 1 bataljon redicov (turška rezervna vojska), ostali pa so bili uporniki. Te ujetnike so prepeljali v Josefov, mesto v severnovzhodni Češki. (Tega leta je Avstrija na podlagi dogovora v Berlinu okupirala Bosno in Hercegovino, kar pa ni šlo brez težkih bojov, zlasti pri Dobruju in Sarajevu. Uporno gibanje v Bosni proti Avstrijcem je vodil znameniti Hadži Loja, Bosna je dobila avstrijsko upravo, ki je trajala od leta 1878 do 1918.)

1. avg. 1880. — V začetku meseca je knjigarnar in knjigovez Viljem Blanke odprl tiskarno, opremljeno z najnovejšimi tiskarskimi stroji in črkami. Ptuj ima trenutno dve taki podjetji. Blanke in Schön. (Blankejeva tiskarna je obstajala še do leta 1945. — V l. 1900—1918 je tiskala zloglasni nemškutarski list »Štajer« ki je dolga leta zastiral našo ljudstvo. Tiskarnar Schön je v letu

1878 tiskal prvi časopis v Ptuj »Pettauer Wochenblatt«, ki pa je že v istem letu prenehal izhajati. Kakih drugih tiskov iz njegove tiskarne ne poznamo.)

15. avg. 1883. — Pod tem datumom poroča ptujška mestna kronika, ki je pisana seveda v nemškem duhu, da so Slovenci z Jurco na čelu ustanovili posojilnico, da bi s tem škodovali tukajšnji mestni hranilnici in predjemnemu društvu. (Ptujski Slovenci so ustanovili denarni zavod zaradi velikega oduševanja, ki se je silno razpaslo v okraju in pa da bi prebivalstvu omogočili kredit za nizke obresti. Prvi načelnik slovenske posojilnice je bil narodno zavodni trgovec Andrej Jurca, od leta 1899 do 1926 pa ji je načeloval ptujski narodnjak dr. Franc Jurčeta. Uradne prostore je imela posojilnica od l. 1884—1931 v »Narodnem domu«, od l. dec. 1931 pa na Slovenskem trgu kjer se nahaja danes Zadruga hranilnica in posojilnica.)

14. avg. 1890. — Ob 10. uri zvečer je nastal v Placarju velik požar, pri katerem je zgorelo več gospodstev in živine. Pri tej nesreči so pogrešili tudi dva otroke.

3. avg. 1893. — Tega dne se je vršil ustanovni občni zbor ptujškega muzejskega društva, ki je prevzelo nalogo, da oskrbi primerne muzejske prostore in raziskuje staro ptujsko zgodovino.

31. avg. 1897. — Pri popravilu ptujškega mostu je padel v Dravo tesar Ivan Merc iz Rogoznice, star 56 let.

6. avg. 1912. — Po vinorodnih Halozah je strahovito pustosila toča, tako da trta več let ne bo rodila.

14. avg. 1912. — Kolikor toča ni potolčila dne 6. avgusta, je tega dne popolnoma uničila dobro obetajočo vinsko letino. Tokrat je divjala tudi po Mestnem vrhu. Škoda so ocenili na več milijonov kron.

-ej.

URADNI LIST

REPUBLIKE SLOVENIJE

Štev. 34, sredi 27. julija 1955

371. Ukaz o razglasitvi zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov;

372. Odlok o dopolnitvah plačah in posebnih nadomestilih za kmetijske strokovnjake, ki delajo v zavodih za pospeševanje kmetijstva;

373. Odlok o povračilu (regresu) pri prodaji uvožene plemenske živine;

374. Odlok o strokovnem vodstvu kmetijske proizvodnje na kmetijskih posevkih in pri kmetijskih zadrugah;

375. Odločba o dopolnitvah odločbe o prepovedi izvoza in o kontingentanju proizvodov, namenjenih za izvoz;

376. Odločba o plačevanju prometnega davka od motornih vozil, strojev, priprav, naprav, instrumentov in podobnih izdelkov;

377. Odločba o jugoslovanskih standardih za žagan les iglavcev in listavcev;

378. Odločba o jugoslovanskih standardih za jeklene ležaje železnih kolosov.

Neupravičeno dviganje cen v pekarni KZ Ormož
Kmetijska zadruga Ormož ne posveča dovolj pozornosti svoji pekarni. Ta je doslej vedno uspešno poslovala in je ljudi, ki so v njej zaposleni, dobro plačevala.

Zaradi tega je tembolj nerazumljivo, da je pekarna ignorirala vse pozive k zmernosti glede določanja cen. Ugotovljeno je namreč, da je prodajala pecivo po 275 din za kg s tem, da je stala žemljica v tej pekarni 8 din. Če k temu povemo še to, da je pri tej ceni vztrajala tudi po tem, ko so intervirali potrošniki, je pač vso njihovo negodovanje razumljivo.

Kaže da bo tudi v tem primeru morala inšpekcija tržišča preprečiti odiranje potrošnikov.

V Rošnji je osebni avto povozil Alojza Šubernika

V sredo, 27. julija t. l. zvečer je v Rošnji povozil osebni avto, ki ga je upravljal trgovski potnik Franc Ozvald iz Maribora, kolesarja Alojza Šubernika iz Rošnje in ga tako poškodoval, da je imenovan med prevozom v ptujsko bolnišnico umrl.

Po zatrevanju vozača Franco Ozvalda je prišlo do nesreče v temni viharni noči vsled bliske, ki mu je jemal vid. Po njegovem je moral kolesar ravno iz istega vzroka voziti precej po sredi ceste, sicer ne bi mogel z avtom zadeti vanj. Po trčenju s kolesarjem je avto peljal še dalje, podri drog elektrovala in nazadnje obstal v obcestnem jarku.

Podrobnosti o tej nesreči bo dognala preiskava.

PTUJSKI STRELCI NA REPUBLIŠKEM STRELSKEM PRVENSTVU

V nedeljo, 31. julija 1955, je bilo zaključeno republiško strelsko prvenstvo, ki je bilo v Ljubljani od 24. julija. Prvenstvo je bilo izvedeno po sporedu obveznih tekmovanj Strelske zveze Slovenije v letu 1955.

Okrajni strelski odbor Ptuj je na svoji seji z dne 23. julija 1955 določil reprezentančno strelsko ekipo, ki se je tega prvenstva udeležila 30 in 31. julija 1955 Strelska ekipa se je udeležila tekmovanja za značko »Dobrega strelca« z vojaško puško. (Pogoji: razdalja 300 m, 3×10 strelcev iz vsakega položaja in devetimi poskusnimi. Norma za bronasto 190, za srebrno 200, za zlato 210 krogov.)

V individualnem plasmaju so ptujski strelci dosegli sledeče rezultate:

Herman Seka 179, Karl Antonič 168, Franc Holnik 167, Franc Kolarič 162 in Drago Klepač 154 krogov od 300 možnih. Skupno je ekipa dosegla 830 krogov od 1500 možnih. Kljub povprečno zelo dobremu rezultatu posameznih tekmovalcev

Rozalija Arnuš iz Doliča je padla z voza in si poškodovala hrbet.

Ljotze Pevec iz Ptuja si je poškodoval roki na aerodromu v Moškanjcih pri gašenju benčina.

Rozalija Hedžet iz Gode-nine je padla s česnje in si poškodovala hrbtenico.

Ivanu Jakoliču iz Krčevine je žena s srpom močno poškodovala vrat.

Čilka Pintar iz Strmca je padla s česnje in si zlomila nogo.

Kristina Ilc iz Vičave je stopila na koso in si poškodovala levo nogo.

Ludvik Polak iz Libanje je padel s traktorja in dobil težke notranje poškodbe.

Jože Mišič je padel tri metre visoko in dobil poškodbe na glavi.

Gusti Zibrat iz Kidričevega je padel s skednja in si poškodoval glavo.

Marija Munda iz Vičane je padla pod voz in si poškodovala rebra.

Antonija Hojnik iz Dornave je padla in si poškodovala koleno leve noge.

Jožeta Kajserspergerja iz Kidričevega je na veselici v Kungoti udaril Slavko Matjašič in ga poškodoval na glavi.

Anica Hojnik iz Braslave je padla in si poškodovala levo roko.

Bruno Turk je stopil na železne grablje in si poškodoval desno nogo.

Tržne cene

v sredo, 3. avg. 1955.

(za liter, kilogram ali kos)
Čebula 30, česen 60, tušeni fižol 40, stročni fižol 40, luščeni grah 40, grah 20, paprika 120, kumare 25, kumare za vlaganje 30, peteršilj 40, rdeča pesa 30, solata (endivija) 40, solata v glavah 15, špinata 60, zelje v glavah 15, korenček 40, ohrovt 30, paradižnik 80, koruza 40, pšenica 40, proso 40, bela moka 110, ajdova moka 40, koruzni zdrob 50, zaseka 250, mleko 25, smetana 120, sir 40 do 80, kokoši 400, piščanci 300 do 400, česnje 20, bruske 40—80, marelje 70, hruške 25—40, jabolka 25—30, slive 30, ringlo 40, borovnice 40, gobe 120, lisčke 40, jajca 12, novi krompir 16, buče 20, višnje 30.

Rojstva, poroke in smrti v Ptuj

od 24. julija do 31. julija 1955

RODILE SO: Ana Rajšp Trnovska vas 26 — Milana; Marija Merc, Spodnja Hajdina 49 — Janeza; Terezija Vinkler, Stanečka vas 5 — Lidijo; Marija Gozdnik, Znidaričeva 5, Ptuj — Milana; Helena Simončič, Jančevski vrh 48 — Milana; Jožeta Seruga, Prešernova 11 — Marijana; Marija Cafuta, Pobrežje 89 — Antona; Ivanka Ošljak, Aškerčeva 8, Ptuj — Bojana; Hilda Zerk, Savinjsko 64 — Ana; Angela Kozel, Podgradje 26 — Tatjana; Marija Tetičkovič, Gruškovec 49 — Ivano; Marija Hrnc. Sed-

lašek 95 — Zlatko; Pavla Princ, Grečja vas 35 — Zdenko; Marija Petek, Polenci 5 — Drago

UMRLI SO: Stanko Balažič, rojen v Murski Soboti, umrl 28. julija 1955. Andrej Began, Ljutomerška 11, Ptuj, umrl 29. julija 1955. Ana Zerek, novorojenček, umrla 29. julija 1955. Andrej Kozel, Strmec 23, umrl 30. julija 1955.

POROČILI SO SE: Jakob Petrovič, Rajčeva 3, Ptuj, z Amalijo Šafarič, Ljutomerška 7; Konrad Lah, Heroja Jeftiča, Maribor z Matildo Krajnc, Orešje 16; Konrad Podbreznik, Srbski trg 2, Ptuj, z Marijo Petek, Srbski trg 2, Ptuj.

Trgovina in skladišče »Konus«, Ptuj razpisuje mesto za HONORARNEGA KNJIGOVODJO.

Pogoji: višja strokovna izobrazba in najmanj 5 let samostojnega opravljanja v knjigovodski stroki. Plača po pogodbi.

Odbor.

Kmetijska opravila v avgustu

Vsa neposejana strnišča plitko sprajmo, da uničimo plevel in rahlamo zemljo za jesensko setev. Pozni krompir se ponovno zavarujemo pred plesnijo s škropljenjem. Pozne sorte krompirja naj ostanje zelene do pozne jeseni. Zdravi listi na krompirjevi cimi so znak rasti gomolja v zemlji. Ko listi na krompirjevi cimi porjavijo in odpadejo krompirje v gomolji nehalo rasti.

Zaradi deževnega leta je pričakovati, da bo krompir v kletih napadla gniloba. Da preprečimo gnitje moramo napraviti v kleti polico, dvignjeno vsaj 20 cm od tal, na katero nasujemo krompir do 50 cm na debelo. Dobro zaščitno sredstvo proti gnilobi krompirja je apneni prah, še boljše pa apneni didrat z dodatkom 1 % kostne moke. Sredstvo potrosimo po vsem krompirju temeljito, da je praktično vsak krompir zaprašen, ker le tako je zavarovan pred okuženjem.

S košnjo otave začnimo takoj ko to dopušča vreme. Otavo dobro posušimo sicer plesni na supi. V skrajnem primeru trosimo na posamezne nlasti na šupo spravljenega otave sol, ki plesen prepreči. S tem pa ni rečeno, da rešuje sol krmno v vseh stopnjah vlažnosti. Spravimo otavo čim bolj suho pod streho.

V sadovnjaku še nismo podprli vseh preobloženih jablanovih vej. S podporo mnogo koristimo drevesu. Veja, ki se bo odlomila pod težo sadja, ne bo nikoli več rodna. Zato podpiramo take veje in jih čuvajmo za bodočnost.

Vsi pridelki so letos zapoznele v zorenju. Ne obirajmo sadja prezgodaj. Dozorelo sadje ima boljše ceno in daje dober sadjevec, marmelado itd. V prvi polovici avgusta dozorevajo: beličnik, šarlamovski, astrahani, v drugi polovici pa grafenštajne, kardinal, robači, prinčevsko jabolko, rdeči kalvil. Poznih jesenskih jabolk ne trgajte, ker jih trgovska mreža ne sme odkupovati. Kontrola prevozov je letos stroga v pogledu kvalitete sadja, zrelosti in zdravja.

V sadovnjaku se pojavlja in

močno širi za naše razmere novi škodljivec rdeči pajek. Napadeno drevo poznamo že od daleč po rjavem listju. Več o škodljivcu prihodnjik.

Po toči poškodovanj vinogradov potrebujejo večjo nego kot nepoškodovani. Glavna skrb je, da ostanjejo listi na rožgi in na novih zalistnikih, zdravi do pozne jeseni.

Zalistnike odščitujemo za 5. listom, varujemo pred peronosporo s škropljenjem. Listi na zalistniku in rožgi pomagajo dozorevati rožgo, da dobro pre-

zimi in naslednje leto rodi kot reznik ali kot šparon. To dosežemo s ponovnim 2-kratnim škropljenjem vseh na novo zrastle listov.

Z vršikanjem nepoškodovanih trti še počakajmo, da varujejo grozdje pred točo. Za redno prehrano in zorenje jagod vršički sicer niso potrebni, ker ima rožga do vrha kola (2 m) dovolj zdravih listov. Peronospora sedaj močno napada vršičke, kar pa ne dela posebne škode na pridelku, zato škropljenje opustimo.

Novak Franc

Zmlačeno žito zahteva letoš posebno nego

Ing. Egon Zorec

Letošnje muhasto poletje s pogostimi padavinami na početa, a neomlačena žita na polju zelo neugodno vpliva. Žito se bo nazvelo prevelikih količin vlage in s tem se bodo zelo povečale možnosti okvar. Vsak kmetovalec bo moral zaradi tega žito posvetiti vso pozornost.

Žito je vsako leto po mlačvi nekoliko vlažno, tembolj pa letos, ko skoraj vsak dan dežuje. Žito se bo začelo po mlačvi v šrambi močno potiti. To potenje bo tem močnejše, čim vlažnejše bo zrnje in čim toplejši bo zrak. Zaradi tega bo potrebno posvetiti vso pozornost omlačnemu žitu na kupu, ali v šrambi ali kjerkoli, kjer se bo nahajalo v večji količini. V tem primeru je nevarnost, da se žito zaradi toplote, ki se

lahko dvigne na 80 stop. C in več, lahko popolnoma pokvari. Tako žito je zaradi velikih količin vlage, ki se zbira predvsem v zgornjih plasteh, izpostavljeno raznim plesnim in gnilobnim bakterijam. Zaradi močnega dihanja zrn ob takih primerih se porabi v zrnih tudi mnogo škroba.

Zelo vlažno žito — letos je takšno vso — je treba iz gornjih razlogov najprej osušiti. Zato ga razsujemo v tanki plasti, največ 15 do 20 cm debeli, ki pa jo je treba vsak dan temeljito premešati. Seje po kakšnih štirinajstih dneh lahko zgornje žito na večje kupe ali plasti, vendar ga od časa do časa tudi pozneje premešamo.

Žitna šramba mora biti čista, suha in zračna, brez špranj,

v katerih bi se redili razni škodljivci. Okna šrambe naj bodo zamrežena, da ne morejo vanjo miši, podgane in drugi škodljivci.

Važno je tudi zračenje žitne šrambe. V tem pogledu naši kmetovalci čisto grešijo. Šrambo ne smejo zračiti samo takrat, ko je zunanji zrak hladnejši in bolj suh kot v šrambi. Spomladi pa ne smejo zračiti šrambe v toplih nočeh, ker bi sicer hladno zrnje orosilo in navlažilo. Prav tako ne smejo zračiti žita v deževnih dneh, kar naši kmetovalci tako čisto delajo. Suho zrnje se v tem primeru navlažuje brez vsake potrebe.

Žitno šrambo moramo torej zračiti samo v suhem in lepem vremenu, da si ne bi povzročili škode.

Jubilejne konjske dirke v Ljutomeru ob 80-letnici konjskega športa

Pomurje — zibelka konjskega športa — Kdo bo dobil lovorjev venec — Janida je zmigala — Velik uspeh konj iz republiške kobilarne v Turnišču

V nedeljo popoldan so bile v Ljutomeru velike konjske dirke na čast 80-letnice konjskega športa na Murskem polju. Šport je obsegal dvajset kasaskih in galopskih dirk. Dirkam je prisedel generalni podpolkovnik Mihail Apostolski, predsednik Zveze konjskih športov FLRJ, generalni podpolkovnik v rezervi Jaka Avšič, predsednik Zveze konjskih športov Slovenije in več drugih uglednih gostov. Prišli so tudi zastopniki klubov za konjski šport iz raznih krajev Jugoslavije. Najpomembnejša prireditev dneva je bil 28. jugoslovanski kasaski derby, v katerem je zmigala Janida, kobila last Republiške kobilarne v Turnišču, katero je upravljal vozač Kučer Stefan.

Ze od nekdaj so mурopoljski kmetje gojili konje in dirkali na cvenški gmajni. Ni menda kraja v Sloveniji, kjer bi bila konjereja tako globoko zakoreninjena v ljudstvu kot je to po poljih okrog Mure. V Ljutomeru so ustanovili dirkalno društvo že leta 1875. Ljutomerski konj je takrat prekosil pri hitrosti v vozu kot kasač vse ostale konje in na Murskem polju so pričeli s smotno rejo kasaskih konjev. Ko je leta 1895 prispel v Ljutomer prvi ameriški plemenjak — kasaski žrebec Brown — so njegovi potomci po hitrosti presegali vse ostale pasme. Od takrat gojijo mурopoljski kmetje le žrebce, ameriške krvi, ki sedaj slave pod imenom ljutomerski kasač.

Konjski šport je prišel v kri mурopoljskega kmeta. Začeli so z dirkami na cvenški gmajni, stavili so, se navduševali za konje in še danes pomnijo imena konj, ki so takrat zmigavali. Dve svetovni vojni sta močno prizadele konjerejo v teh krajih, posebno druga. Mурopoljske konje so okupatorji odpeljali na vse fronte... Konjereja je bila skoraj uničena. Ampak v ljudeh, v premostitvi kmetu je ostala želja meti plemenitega konja. Zato konjereja in konjski šport na Murskem polju nista zamrla. Ljudska oblast nudi sedaj vsu pomoč pri vzreji plemenitih konj. V Ljutomeru imajo danes moderen hipodrom, ki je med najboljšimi v Jugoslaviji in tudi v Evropi. Ni čudno, da se je Zveza konjskih športov Jugoslavije odločila ravnov tem kraju prirediti 28. jugoslovanski kasaski derby.

V nedeljo je bilo že od zjutraj v Ljutomeru izredno živahno. Vse mesto je bilo v zastavah. Po ulicah je bilo srečati ljudi iz vseh krajev države. Povsod so govorili samo o konjskih dirkah. Videti je bilo kmete, ki so prišli nekaj kilometrov daleč, da bi se udeležili dirk. Vsa velika množica se je valila proti dirkališču, izgledalo je, da ves Ljutomer z okoličnimi hili tja.

Ob dveh je predsednik ljutomerskega kluba za konjski šport pozdravil vse navzoče in predal besedo tov. Avšiču, ki je otvoril dirke. Kmalu nato je zazvonil zvonec in prvi konji so zdrevli mimo gledalcev. Na dirkališču se

je zbralo več tisoč ljudi, ki so vsi zavzeti spremljali potek tekem. Posebno živahno je bilo pri totalizatorju, kjer so ljudje stavili. Težko je popisati tisto napekost, ki je vladala med znanci vozačev v trenutkih ko so se ti na progi borili za zmago. Kadar so se konji v naponu vseh svojih sil blizali cilju, so se dvignili ves hipodrom v napetem pričakovanju. Nato je zazvonil zvonec in

množica je burno pozdravila zmagovalca. Posebno kmetiči očanci so bili navdušeni navijači. Na oko so ocenili konje in stavili med seboj. Spominjali so se svojih dni, ko so se oni dirkali... »Tudi danes so dobri konji,« so odobravajoče kimali.

Himna. Osem kasačev je v lanem tekmu peljalo mimo tribune. Začenja tekma dneva — 28. jugoslovanski kasaski derby. Napekost med ljudmi narašča. Kdo bo dobil lovorjev venec? Kateri konj bo najboljši v Jugoslaviji? Start se je nekoliko zavlekel. Nato je udaril zvonec in dirka se je pričela. Janida, štiriletna kobila kobilarne Turnišče vodi. V stopu ji sledi Frajlica, last Ludvika Slaviča iz Grab. Vendar je ne more dohiteti. Vozač je priganja, vendar zama Janjica je zaostala. Janida je v elegantnem kasu pridrela na cilj, svojih 40 metrov pred kobiljo Jani, ki je zadnji hip prehitela Frajlico. Janida je zmagovalka.

Kmetje iz Vojvodine, ki so prišli kot gostje na to dirko, so dvignili Stefana Kučerja z dvokolesjem vred na ramena in ga prinesli pred tribuno kjer je prejel lovorjev venec. Pristopil je direktor kobilarne Turnišče tovariš Simon Belšak in potrepljal kobiljo ter čestital vozaču. Tovariš Jaka Avšič je predal spominsko srebrno podkev vozaču Janida vsa začudena gleda novinar.

je in fotografe, ki neutrudno slikajo. Zmagovalka je jugoslovanskega derbija...
Konji kobilarne Turnišče pri izjudo so na teh dirkah dosegli izredne uspehe. Ajša, Dim, Janida so osvojili v raznih dirkah prvo mesto. Državni hlevi v Turnišču so vzgojili izvrstne dirkašce, ki lahko mirno teknujejo na vseh konjskih dirkah. Ni pa pozabiti uspeha tistih kmetov iz Murskega polja, ki so konje izpregli iz vovoz in tudi z njimi dosegli prav lepe uspehe, čeprav ti konji niso namenjeni samo dirkam. Vsekakor so bile nedeljske dirke v Ljutomeru lep pregled konjereje in konjskega športa v teh krajih. M.R.

PRED INOZEMSKIM AVTOMOBILOM
»Gospod, ali je to evidenčna številka vašega vozila ali letnica, ko ste začeli zanj varčevati?«

OBVESTILO!

Halo! Halo! Kam pa v nedeljo 14. avgusta t. l.?

Pridite na Ptujsko goro,

kjer bo priredil vaški odbor Rdečega križa veliko popoldnevno veselico, na kateri bo igrala prvovrstna godba. Pripravljena bodo topla in mrzla jedila. Zraven vina, žganja in likerjev se bodo točila pristna haloška piva. Vse bo po zmernih cenah, ker se odbor zelo trudi, da bodo udeleženci zadovoljni, pa tudi socialno šibki otroci, katerim je namenjen dobiček prireditve.

V slučaju slabega vremena bo prireditev v zaprtih prostorih.

Za čimvečji obisk se priporoča. Vaški odbor RK Ptuj-ska gora.

RADIO LJUBLJANA in MARIBOR

Dnevni spored

za soboto, 6. avgusta

5.00—6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — vmes ob 5.05—5.10 Poročila in vremenska napoved, 6.00—6.10 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 6.30 Pregled tiska. 6.35 Pred mikrofonom eta Knečka godba in Veseli godci. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar. 7.10 Zabavna glasba, vmes reklame. 7.30 Gospodinjinski nasveti. 7.40—8.00 Lahka glasba. 12.00 Znanj pevc — znane melodije. 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave. 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame. 13.00 Kmetijski nasveti. 13.10 Glasbeni mozaič (pester spored operne in solistične glasbe). 14.30 Turistična oddaja. 14.40 Hrvatska narodna glasba (prenos iz Zagreba). 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave. 15.15 Zvečeli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Dušan Mejvija: Zbudi živke. 16.20 Odločki iz baletov. 17.00 Napoved časa, poročila in objave. 17.15 Plesna glasba, vmes reklame. 18.00 Okno v svet. 18.15 Z narodno pesmijo v prijeten delopust. 19.00 Zabavna glasba. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Glasbeni mozaič. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15—23.00 Oddaja za naše izseljence — na valju 327,1 m. 22.15—23.00 UKV program: V plesnem ritmu. 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valju 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Dnevni spored

za nedeljo, 7. avgusta 1955

6.00—8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — vmes ob 6.05—6.10 Poročila in vremenska napoved. 6.20—6.35 Pregled tiska. 7.00—7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15—7.30 Reklame. 7.30—7.35 Radijski koledar in prireditve dneva. 8.00 Otroška minuta. 8.05 Glasbeni mozaič. 8.10 Vseživski glasbeni mozaič (za radio prireditelj Jože Zupan). 8.35 Nekaj orkestrane in solistične glasbe. 9.00 Po svetu poezije: Portugalski soneti (Eli-

sabet Barret Browning). 9.30 Pojo zbori jugoslovanskih radijskih postaj. 10.00 Družinski pogovori. 10.10 Dopoldanski simfonijni koncert — Anton Dvorak: Slovanski ples. 11.15 Oddaja za Bene. 12.00 Slovenec — vmes ob 12.00—12.10 Pogovor s poslušalci. 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave. 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame. 13.00 Pol ure za našo vas. 13.30 Zvečeli ste — poslušajte!

Naj ostane med nami

Na dopust so šli...

(Predpoldan novinarja v Ptuj)

Nekaj lepih dni in mesto je zajela dopustniška mrzlica... Vesle kaj je to, dopustniška mrzlica? To pomeni, da se ljudi, ki so drugače kar stanoviti in mirni na svojih običajnih mestih, polasti neizrečena strast odpotovati na morje ali pa kam drugam. Tedaj zahtevajo dopust in trumoma odhajajo. Na vlakih je, kakor da se je začelo novo preseljevanje narodov...

Smolo pa imajo ljudje, ki ne morejo v času dopustniške mrzlice na dopust. Tako je tudi z menoj. Žel še nimam dopusta. Ko bi časopis prenehal izhajati v poletnih mesecih bi bilo drugače. Tako pa list izhaja in nekaj je treba pisati.

Tisti dan, katerega nameravam popisati sem že zgodaj zjutraj zavrtel telefon in klical nekoga urad, kjer sem imel objavljen podatke za večji članek. Zvonil sem in zvonil — nič. »Kaj je pri vragu s pošto!« sem zagrmel v slušalko. »Tovariš, imajte razumevanje, naši ljudje so na dopustu.« je očitalo zavrcalo z ene strani. No, dobro sem mislil, pa pojdem peš. Ko sem stopil v urad pa glej zlomka: na mizi sede so se zbrale brhke meščanke in ena med njimi je pripovedovala: »Veste, ampak voda je naravnost kresnal! Kakšen užitek je plavati! Sotor smo si naredili mimogrede...« »Kje je šef?« sem vprašal. »On gre jutri na dopust in ga danes ne boste našli.« mi je najbližja povedala kar mimogrede, ona druga pa je pripovedovala naprej: »Ampak v Crkvenici, tam...« S člankom ne bo nič, sem pomislil in se napotil v drugo pisarno.

15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave. 15.15 Igra kvartet Mojmir Sepca. 15.30 Po naši lepici: Deseti — Dušan Kralj: Krka pripoveduje. 16.00 Igrata godba na pihaljske Ljudske Milice in ljubljanske gub. 16.15 P. V. kapetana Rudolfa Starčiča in kapetana Jožeta Bruma. 16.30 Nedeljski roman — Marcel Gluglaris: Spodstovani gospod Lutka (nadaljevanje). 16.50 Igramo vam za zabavo in ples. 17.30 Radijska igra — F. S. Finigar: Pod svobodnim soncem (ponovitev). 18.35 Mali koncert. 19.00 Zabavna glasba. 19.20 Radijski dnevnik. 20.00 Glasba iz filmov in oper. 20.30 Sportna poročila. 20.40 Nekaj opernih melodij. 21.15 Mednarodna radijska univerza. 21.35 Kratke orkestrane skladbe. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15—23.00 V svetlu ritmov in melodij. 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valju 327,1 m (prenos iz Zagreba).

Tam je sedel uradnik, ki je pred seboj razgrnil zemljevid. »Proučujem, kam se naj podam na dopust,« mi je povedal. »Moj laško daš v tem pogledu kakšen nasvet?« Povedal sem mu, da ne, ker še nikjer nisem bil in da bi raje zvedel kakšno novico za časopis. »Nobenih problemov ni, šef je namreč na dopustu...«

Za malo časa se me je polastilo malodušje. Kaj bi vendar storil? Potem sem z vsoto trdovratnosti našega poklica vzel spet pot pot noge in zdiral v tretji urad. Ni zlomke, da bodo tukaj kaj imeli. Na vsi grozo me je na vratih pričel napis: ZARADI DOPUSTOV URADUJEMO SAMO OD 7. DO 9. URE. Pomislil sem za hip in se spomnil drugega urada, kjer bodo gotovo imeli vsaj kaj malega za tisk. Uradnica v predstobi me je sprejela s sendvičem v ustih. »Dober tek.« sem nasajeno voščil in pravkar hotel vprašati po šetu, kar plane v pisarno njena kolegica in začne kakor obsedena: »Dobila sem sobo na morju, sobo sem dobila! In veš kam vse grem?« Sledil je ves jadranski zemljepis. »Z vašim šefom bi se rad nekaj zmenili!« sem dvignil glas nad tem dopustniškim navdušenjem. Uradnica mi je samo pokazala vrata in vstopil sem. Šef je bil pri telefonu. »Da, šotor bi rad,« je govoril vanj. »Seveda, gumijasto posteljo tudi, bomo že zakrpal...« »Odkima!« mi je v glavo da ni nič in nadaljeval pogovor: »Konec meseca grem na dopust... Pa ti? A tako?« Zapustil sem ves razočaran tudi to postojanko.

Potem sem se vrnil v uredništvo in tuhtal. Nenadoma telefon. »Halo, si tam? Dobro, napiši za jutri nekaj več, Jože je na dopustu in nam primanjkuje člankov.« Zopet sem se podal na lov. Srečal sem znanca, ki je zmeraj kaj vedel. Zmeraj je imel kakšen problem v glavi. Ze sem se nameraval oddahnuti, kar me navdušeno pozdravi: »Kaj pohajkujeteš? Si tudi ti na dopustu? Jaz ga imam od včeraj...«

Zameglilo se mi je pred očmi. Naj hudič vzame vse dopustel Komaj sem se zavlekel v uredništvo, napisal ta članek in sklenil zahtevati dopust... —dop.

Ali si poslal naročnino za

PTUJSKI TEDNIK

Učence in učence 3. razreda Trgovske šole Ptuj se najtopeje zahvaljujemo vsem, ki so nam pripomogli do lepe turneje ob našem Jadranu in do Pritviških jezer, predvsem pa se zahvaljujemo za vso skrb in pozornost upravitelstvu šole.

SODOBNI ROMAN

NA KMETIH

IVAN POTRO
(31)

Kakor sem se še pred kakšnega pol leta čutil hlapca in sem bil včasih tudi ves nesrečen zaradi tega — da za nič na svetu ne bi odšel od doma, če ne bi bilo Strafele, tistega domačega muljenja in ženskih prepričanj — mi je bilo do kraja odveto, kako se je sukala Toplečka zdaj okoli mene, bila mi je nadležna, da sem jo stežka prenašal.

Po navadi me je v nedeljo popoldne, ko sem se vrnil od poznih maš čakala še vsa opravka in živina; potem je bilo potrebno cele kvatre čakati, da je bilo ob dveh — in da je katera prišla na prag ter se zadrla: »Obedovati! Zdej sem lahko samo pogledal v hlev po živini, ko sem se tako vrnil od maše in našel živino opravljeno, in krave, kako so že polegile; v prikljetu, ko sem šel v kamro da se preoblečem, ni bilo več Hane, ki je vedno pomravravala, kod hodim tako dolgo in ki je bila vedno v skrbeh, kdaj bom opravil živino. Pač pa so se odprla kuhinjska vrata, komaj se je zaslislala moja stopinja, med vrati pa je stala Toplečka, domala da ne svetejšne obličena in hitela:

»Dobro, da si prišel, zdaj zdej bo obed na mizi. Samo pojdi in sedi, medve s Tuniko bomo zdaj zdaj v izbi!« Obrnila se je in

stopila k skledam, a še isti trenutek se je znova prikazala, tokrat s skledo. »Jezus Južek, k živini bi še lahko pogledal. Tunika je nekaj popopravila, rekla sem ji, da ji še ti pogled, dela imam, saj ne utegnem, na otroka — to je letelo na Tuniko!« — »še nič ne moreš zamenjati.«

Sreča, da Tunika ni bilo v kuhinji, ali kje v hiši da bi nju slislala. Hana bi ob tem takem povzela in začela, vseeno, ali bi jo kdo slislal ali ne, le da za stopinjo bolj neustropno in nadležno: »Jezus-Jezus, zlati Južek, kaj bi hiša brez moškega?«

Preoblekel se nisem — bila je nedelja in bilo je svetejšne kosilo; tudi slekel si nisem sukne — bila je jesen in dnevi so bili že precej hladni, prevezal sem s predpasnikom in čeprav sem bil že v hlevu ter videl, da je vse, kakor mora biti, sem vseeno odšel še enkrat v hlev. Na pocjhal sem zadel na Tuniko, ki je hitela s praznima škafoma od štalink.

»Kaj, Tunika naj ti pomaga?«

»Nič,« je rekel na kratko in za tem ko jo pojasnila, ka do bi popravila: »Je že znošeno.«

Ze tako Tunikovo nevoljo sem se malo menil. Držal sem se misli: »Svoje in odšel mmo hleva — vanj še pogledal nisem — v

kolarnico. Prijel sem za lojtre na vozu, se predal čez oje in se zagledal skozi široke špranje med deskami, s katerimi je bila po tej strani obita kolarnica. Skoz te deske si videl na oni strani grabe dreve, vse orumenelo od jeseni, videl si med drevjem hšo-domačijo, listje je padalo in na novo pokriti hrami so se vsak dan bolj videli, gledali so v svet, sem na to stran, na Toplekovo in prinašali misli, vse te misli pa so bile takšne da sem vsak dan močnejše čutil kako stojim bolj in bolj trdno na svojih nogah in da se pišem Jožef Hedl. Za Strafele so že povsod vedeli, da pojde, Lizka je shujšala, da jo je bilo težko pogledati. Ne samo hrami, cela kmetija mi je bolj in bolj ležala pred nogami, samo stopiti mi je bilo treba tja čez jarek in napraviti red. To bi se tudi zgodilo, da se ni zdaj začelo zapletati s to neučakano in ovodovelo Toplečko. Zdej, če bi hotel, bi lahko odšel, a vseeno nisem odšel, tudi če bi bila namesto pohlevne Tunike doma zajedljiva Hana, najbrž ne bi odšel. Vse to s Toplečko mi je godilo, čeprav... čeprav so bili tudi časi, ko sem huje in huje čutil, kako se je namesto strahu začelo zalezati vame nekaj kakor naveličanost.

»Južek, le!«
Glas je bil Toplečkin; klical je, a bil bolj neučakan in nestrpen, nič več ni tako vabil. Zdrzil sem se in odskočil od deske. Ne bi hotel, da bi zvedela in zaslišala, kam sem gledal — vse bi postalo še bolj žmetno, še težje bi človek to prenašal.

V izbi je Tunika že sedela na klopi za mizo, medtem ko je Toplečka prišla za mano. Stal sem sredi izbe, ona pa je že od vrat sem začela:

»Sedi, Južek, sedi! Vzemj si stol in sedi!«

In že je odložila skledo s solato k peči, prišla za stol in ga postavila k mizi; sama je sedla pred miznico kjer je včasih sedel pokojni Toplek. Tako sem odšel sedel zunaj mize, kakor biter ali stric, ki je prišel k hramu.

Hana bi povedala: »Se ne bi kar za miznico vsedel?«

Pomolilj smo vsak zase, se vsak zase pokrivali in zajeli. In že se je začelo.

»Jezus, po nastil bo trebala!« je povedala in me pogledala Toplečka, samo mene. »Samo pogledati bo treba v hsto. Danes popoldne bi bil tak zlet čas. Le kdo bi šel z mano sami mi skornaj, da bi hodila? Daleč je, pa tako na samem je.«

»Pa pojdiva obal! bi švetovala Hana, pri čemer bi imela na moč resen obraz, da ji ne bi Toplečka ali jaz katere zasolila, v sebi pa bi se očitno posmehovala.

»Južek, ne bi stopil z mano? Bo že Tuniko spustila na pašo.« In čez čas, ko se nisem in nisem oglasil — »Meje bi ti pokazala. Pojdi, le pojdi!«

Bil sem ko na trnju. Drugače je bilo ko sva s Toplečko orala, ko je ona orala, jaz pa pluzil; ali zdaj — da bi šel z njo v hsto, čez cel vrh, med hišami — to mi ni nič prišlo.

»Saj bo suho ni se bati,« sem rekel. »Tudi z drevja je že zle-

telo,« sem pridjal, da bi jo do kraja pregovoril, češ da ni treba iti v hsto.

Vendar se Toplečka ni dala pregovoriti, a jaz se nisem mogel do konca izgovarjati; ni bilo več s čim. Znova smo zajemali, za juho je prišel na mizo krompir, sta prišla meso in solata, in Toplečka je znova začela z Jezusom in Južekom.

»Jezus Južek, kaj misliš, bomo rdečko že lahko zapregli?«

»Zakaj pa ne,« sem odgovoril in povedal, že zavoljo Tunike: »Junčka sta še premlada za klanec. Petkrat bi obrnili, preden bi bili doma z vozom.«

»Jezus, resnica je.«

»Jezus, Južek, zlati resnica! bi popopravila Hana medtem ko bi Tunika molčala, zatem pa položilo žlico. Pač pa je Toplečka rekla:

»Jezus, Južek, na pijačo smo pa čisto pozabili! Stopi, no, prinesi nam vina! Tistega v kotu pategni. Ključ je pri meni, tu ga imaš, na, za natega pa tako več, kje visi, spodaj na kletnih vratih. Kar ročko natočil Jezus ali me žejal. Tebe tudi, Južek! Jezus, Jezus!«

»Bog vama požegnaj!« bi želela Hana in se dvignila izza mize kakor Tunika, le da je Tunika odšla, ne da bi kaj rekla.

Vse to in takšno je storilo, da se nisem nikamor več prikal, tudi domov nisem več hodil. Ne zunaj pred hramom in pred ljudmi; sem se Toplečke ogibal, drugače je bilo doma. Pomagal sem ji gospodari — ona je pač hotela, da bi ji pomagal.

Težko pa je bilo v teh časih

po vojski ostajati samo doma; kakor sem včasih rad hodil na mitinge, tudi zavoljo deklet in zato da sem se pategnil z doma, me po Toplekovem pogrebu ni bilo skoraj nikamor več; toda časi so bili tak, ko da bi se norih gob najedel; nikdar nisi do kraja vedel pri čem si. Vse so ljudje govorili, da bodo jemali živino, da bodo jemali grunte, da bodo skratka, tistim ki kaj imajo, ki so si kaj pripravili, sploh vse pobrali, ljudi pa spravili v Srbijo. Tisto da bodo pobrali meniške gorice ali da bodo razdelili baronove njive, tisto je bilo ljudem bolj malo mar. Barone njeve in travnike so tako ali tako že od pomneža imeli sliromaki; v našem, za meniše pa se ni bilo bati, da bi silo trpeli — norih babnic je še vedno dovolj na svetu! — toda drugače je bilo tisto, kar go govorili o grunatih in o ljudeh samih. Strafele po tistem zadnjem polomu ni nič več dosti govoril, samo zvito se je smehljaj, ko se je pustil napiiti in pripominjal, kako on že ve, kaj mu je storiti, ljudje pa bodo že kmalu na svoji koži občutili, kako bo — to se je reklo, da ne bo, kakor bi moralo biti, da bi človek v miru živel in se ženil, kakor bi mu prišlo. A vse to so tudi govorili, da človeka niso pustili več pri miru, da niso mogli ostajati samo doma in da si moral vedno na kake sestanke; tam je človek vsaj malo zvedel, pri čem je. In tako je prišlo tisto zimo do sestanka, na katerem je zvedel svoje tudi Strafele — enkrat se vselej.

Nadaljevanje sledi.

Septembra bo javna razprava o načrtu zakona o delovnih odnosih

Skupna komisija Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta za predpise o delovnih odnosih je dobila k predlogu načrta zakona o delovnih odnosih od 200 podjetij, zbornic sindikalnih organizacij, inšpekcij dela ter posameznih republikanskih organov državne uprave vrsto pripomb. Komisija je nekatere pripombe sprejela in vnesla v načrt nekaj sprememb, tako da bo mogoče ta zakonski osnutek izročiti v septembru v javno razpravljanje.

Predlog načrta zakona o delovnih odnosih v gospodarstvu se nanaša na delovna razmerja v podjetjih, zadrugah, družbenih organizacijah kakor tudi v privatnem sektorju. Osnutek zakona govori le o osnovni minimalni družbeni zaščiti zaposlenih oseb hkrati pa določa, da je mogoče s pravilniki o delovnih odnosih, ki jih sprejemajo gospodarske organizacije (v privatnem sektorju s kolektivnimi pogodbami) določiti tudi večje pravice ozir. ugodnejše delovne pogoje, kakor pa jih bo odredjal bodoči zakon.

Po osnutku zakona o delovnih odnosih ima vsak državljan FLRJ pri enakih pogojih enako pravico do zaposlitve. Delovno razmerje je prostovoljno. V tistem trenutku, ko se delavec ali uslužbenec zaposli, pridobi pravico do soodločanja pri upravljanju podjetja in pravico do socialnega zavarovanja.

SKLEPANJE DELOVNIH RAZMERIJ

Po osnutku zakona naj bi se delovno razmerje sklenilo samo z osebam, ki so dopolnile 15 let ter dokončale osemletno šolanje. Osebe morajo biti telesno in duševno sposobne za delo. Gospodarske organizacije naj bi bile dolžne sprejemati določeno število invalidov, kar sicer določajo že dosedanja predpisi pa jih podjetja ne izpolnjujejo. Prav tako bi podjetja morala sprejemati določeno število pripravnikov.

Dalje zakonski osnutek določa, da se delovno razmerje sklene s pogodbo, ki lahko predpisuje tudi določeno preizkusno dobo. Za posamezna delovna mesta naj bi se po osnutku zakona določili še posebni pogoji, ki bi jih moral delavec ali uslužbenec izpolnjevati če bi se hotel zaposliti na takšnih delovnih mestih. S tem bi razen drugega — tako razlagajo ta odstavki osnutka — preprečili, da bi se gospodarski kriminalci po prestopu kazni ponovno zaposlili na tistih delovnih mestih, kjer so zagrešili kaznivno dejanje. Vendar pa je iz pripomb, ki so jih podale posamezne gospodarske organizacije razvidno, da ta sankcija ni do-

vaj močan zaščitni ukrep, ki bi vplival na to, da se kaznovane osebe ne bi mogle zaposliti na odgovornih delovnih mestih, ker bi bilo še vedno mogoče izigravati ta določila.

PRIPRAVNICI

Osnutek zakona določa, da osebe, ki so končale srednjo ali visoko šolo ter stopajo prvič v delovno razmerje, pridobijo naziv pripravnika. Pripravnika doba naj bi trajala od enega do dveh let, nekateri spremeni-jevalni predlogi pa govorijo v prid povečanja ali za zmanjšanja te dobe.

DELOVNI ČAS

Redni delovni čas traja osem ur dnevno oziroma 48 ur tedensko. Toda gospodarske organizacije naj bi lahko s svojimi pravilniki o delovnih razmerjih določile, da bi ob nekaterih dneh v tednu trajal delovni čas več kot osem ur, toda ne več kot devet ur, druge dni pa nekaj ur manj (ob sobotah).

V kmetijstvu bi trajal delovni čas povprečno osem ur v polju, kar pomeni, da lahko traja delovni čas v sezoni deset ur, v zimskih mesecih pa samo šest ur. Za tista delovna mesta, ki so izredno težavna ali zdravju škodljiva, lahko predpišejo gospodarske organizacije krajši delovni čas.

Nadurno delo je načelno prepovedano, razen v nekaterih izjemnih primerih (možnost izigravanja). Za vsako nočno delo naj bi podjetje plačevalo 125 odst. dodatka. Osnutek zakona predvideva prepoved nočnega dela za mladino pod 18 leti. Po mednarodni konvenciji o delu smo tudi obvezani, da uklenemo nočno delo za žene, vendar pa bi tak ukrep povzročil precejšnje težave, zlasti v tekstilni industriji (predilnice), istočasno pa bi bilo potrebno poskusi za žene ustrezna delovna mesta v dnevnih izmenah. Kljub temu da so težave z ukinitvijo ženskega dela, pa bo treba poskusi ustrezno rešitev, ki bo v skladu z mednarodno konvencijo o delu.

DELITEV DOBIČKA

Glede plač upošteva zakonski osnutek sedanja načela nagajevanja. V nasprotju z dosedanjimi določili o delitvi dobička predvideva zakonski osnutek, da se dobiček deli že po prvem mesecu delovnega razmerja in ne po šestih, kakor je bilo do sedaj, ker predstavlja del dobička del same plače in bi vsako omejevanje pri delitvi dobička pomenilo omejevanje delavčevih pravic.

Zviti kmet

Nekoč je živel kmet, ki je dobro pital svojo svinjo. Leta se je močno zredila. Na sejmu so se ljudje ustavljali in se čudili, kako je tola. Mnogi so jo hoteli kupiti. Kmet pa, ki je bil prevečan, je pomislil: »Ne bi si hotel zaradi te svinje nakopati sovražnikov. Prav tako pa tudi ne bi hotel, da bi zastran je prišlo do prepira. Vsem bom obljubil in ko bodo videli, da resno mislim, bom od vsakega vzel denar.« Rečeno storjeno. Svinjo je prodal dvanajstim kupcem. Potem je pohitel ves zaduban k advokatu Azecagarbugliu in mu dejal:

»Usmilite se me in mi pomagajte, gospod doktor!«

»Kaj je?«

»Poslušajte! Raztresen sem, pa sem prodal isto svinjo večkrat. Poglejte, tu je tudi denar. Zda ne bi hotel končati pod ključem, ker sem poštenjak. To bi škodo mojemu ugledu. Kaj mi svetujete?«

Ali ste bistri?

Otroci, poskusite rešiti tole uganke:

Na eni strani ladje stoji mornar in ves čas gleda proti zahodu. Na nasprotni strani stoji drugi mornar in ves čas gleda proti vzhodu. Nenadoma pa pravi prvi drugemu:

»Na nosu imaš črn medved.«

»Na tvojem nosu pa sedi muha,« mu odgovori drugi.

Kako sta mogla to videti, ko sta gledala vsak v svojo smer in se nista niti enkrat obrnila?

Premislite, otroci! Mar ne more nihče uganiti? Saj ni težko! Tako se je zgodilo: mornar, ki je gledal ves čas proti zahodu, je stal na vzhodni strani ladje, drugi mornar, ki je gledal ves čas proti vzhodu, pa je stal na zahodni strani ladje. Zato sta lahko drug drugega videla v obraz.

»Dragi moj, dal ti bom svet, če mi obljubiš pol svinje.«

»Ali vam ne bi zadostovala gnjat?«

»Kaj pa še! Ali privoliš, ali...«

»Drži! Pol svinje je vaše.«

»Torej poslušaj. Ko bodo kupci prišli k tebi, se delaj, kot da ne znaš šteti do deset. Meni li bodo, da si nor in odšli. Ko bodo potem prišli k meni, jim bom na razpolago.«

Kmet je ubogal advokatov nasvet in vsi kupci so prišli zate k advokatu, da bi jim rešila povedal kaj naj store. Toda gospod Azecagarbuglio se jim je posmehoval:

»Mar ne veste, da je ta kmet na pol nor? Saj to ve vsa dežel! Lepo ste naselili! Lahko bi še slabše! Pojdite domov, v prihodnje pa bodite oprezniji!«

Minil je en dan, minil je drugi, advokat pa ni dobil obljubljenih polovice. Soboti je bila tu, v nedeljo pa je pričakoval, da bodo prišli na kosilo načelnik pošte, lekarnar in sodnik. Okrog osmih zvečer je odšel z doma in se napotil proti hiši svojega novega klienta. Zazvonil je in čez dolgo časa se je prikazal gospodar na podstrešnem oknu.

»Kdo je? Niti v tem nočnem času ne dajo človeku miru! Najbrž bo kakšen potepuh...«

»Ti si potepuh, prevarant, ti! Kaj je z mojo polovico?«

»Kaj jaz vem o tvoji polovici? Privrati slišim o tem.«

»Na svinjo mislim.«

»Ta more biti pa že pijan. Zda govori o svoji polovici, zda spet o svinji. Kdo bi se tu znašel?«

»Ali bova že enkrat končala vse to?«

»Kar se mene tiče, lahko zaključim, kot bi trenil. Po mojem mnenju bi moral biti norci v norišnici, ne pa, da se svobodno potepajo po deželi.«

Brž ko je to rekel, je kmet zaprl okno in se vrnil v posteljo. Advokat še zdaj čaka.

(Toskenska narodna pripovedka)

LETNI DOPUSTI

naj bi se po osnutku zakona določali po delovni dobi in bi znašali od 12 do 26 dni. Delavci ali uslužbenec, ki je zaradi svojega strokovnega znanja nujno potreben v podjetju, bi lahko dopust omeili, prizadeti pa bi zato prejel ustrezen odškodnino. Vendar pa omejitev dopusta ne bi smela znašati manj kakor 12 dni, omejitve same pa ne bi bile dopustne v dveh letih zaporedoma.

ODPOVEDI IN SPREJEM V SLUŽBO

Glede sprejemanja in odpuščanja delavcev je bilo več pripomb. Izraženo je bilo mnenje, da bi morala odločati o sprejemu delavcev in uslužbencev posebna komisija, ki bi jo imenoval delavski svet, imela pa bi sedem članov, od teh dve tretjini neposrednih proizvajalcev. Osnutek predvideva da direktor podjetja ni odgovoren samo delavskemu svetu in delovnemu kolektivu, temveč tudi pristojnemu ljudskemu odboru.

Osnutek zakona vsebuje tudi vrsto socialnih pravic ter posebno zaščito za nosečnice in doječe matere ter mladino pod 18 let, prav tako pa tudi določila higijensko-tehnični zaščiti. Glede honorarnega dela je obveljalo mnenje, naj se to ne prepove niti na se ne zahteva odobritev podjetja, temveč naj bi podjetja honorarno del prijavljala edino pristojnemu davčnemu organu.

Dokončno mnenje o dosedanjem načrtu zakona pa bo mogoče podati šele v septembru, ko bo izročen v javno razpravljanje. Trenutno komisija Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta za predpise o delovnih odnosih dela na tem, da bi vskladila vrsto pripomb k načrtu predloga zakona o delovnih odnosih.

L. S.

DROBNE ZANIMIVOSTI IZ VSEGA SVETA

Znanstveniki so križali slamsko mačko in domačega zajca. Nova žival je bila zelo čudna in imela je bolj čudne lastnosti. Predla je kot mačka in skakala kot zajec. Imela je mačjo glavo in kremplje, noge in ušesa pa zajčje. Vrh vsega pa je imela možnosti dresure.

*

V Kanadi so prišli na sled mednarodni bandi ki je prodajala v ZDA nezakonske otroke. Kupci so bili večidel Judje. V afero so zapleteni številni zdravniki, odvorniki in bolničarke. Skozi roke bande je šlo nad 1000 otrok. Zanje so prejeli po več tisoč dolarjev, materam pa so dali po nekaj sto dolarjev in plačali stroške ob porodu.

*

Vsako uro se na svetu rodi 4540 otrok in umre 4360 ljudi. Poroči se v istem času 1200 ljudi, 186 pa se jih loči. Nasilne smrti umre v eni uri 15 ljudi, v istem času se dogodi 198.545 večjih in manjših prekrškov. 187.000 kršilcev je v istem času kaznovanih na zapor.

*

V New Yorku so dogradili velikansko stavbo brez oken. To je bančno poslopje, ki je zgrajeno izključno iz aluminijastih okvirjev in stekla. Ventilacijo urejajo posebne naprave.

*

Nekega znanega in slavnega angleškega gledališkega igralca smisel za humor ni zapustil niti na smrtni postelji. Strežnik mu je vili malo črnica v usta mesto zdravlila.

»Nič hudega,« je menil igralec, »bom pa še en pivnik požrl, pa bo vse v redu.«

*

Ruskim biologom je uspelo vzgojiti rumeno vrsto bombaža, ki ga že na veliki sejeje. Poskusi z rdečim, zelenim in modrim bombažem so tudi že precej napredovali.

Kuharski recepti

SUROVI PARADIŽNIKI, NADEVANI S KUHANO KARFIJLO

Srednje debele, še trde, a dobro zrele paradižnike vrzi za trenutek v vročo vodo, da jih laže olupiš. Potem jih prereži čez pol, odstrani seme, jih malo posoli in deni v prazen prostor kuhane karfiolne cvetke. Malo popoprjaj, pokapaj z oljem in kisom ter serviraj s listčkami ali tudi kakšno drugo jedjo, lahko jih naložiš okrog mesa ali testenin.

RAHLE OMLETE Z GOBAMI

Vzemi štiri jajca, četrt litra dobre smetane ali mleka, 2 žlici moke in masl ter četrto do pol kilograma svežih gob.

Gobe zreži na listke, operi in s čebulo in zelenim peteršiljem na masti prepraži. Prideni tudi nekaj strokov s soljo strtega česna. Praži, da se malo osuše. Jajca, moko in smetano ter nekaj zrn soli dobro zvrkljaj, da bo gladko. Iz tega testa peci omleto. Preden je na eni strani pečena in bi jo morali obrniti, jo na gornji, še bledi strani potresi s pripravljanimi gobami, nato zvij in položi na plitvo pločevino. Ko si vse spekla in tako pripravila, jih

Prva sraka: »Kdaj bodo prišli tiskati?«

Druga sraka: »Jaz že mažem, že mažem, zaradi tiskanja pa bodi brez skrbi. Še drugi mesec bomo tukaj gnezdile...«

Varujte se tifusa

Tokrat bi radi opozorili naše bralce na velikega sovražnika zdravja otrok in odraslih — na tifus, ki ga najbolj poznajo ljudje, ki so ga že preboleli in ki glede na lastne izkušnje radi opozarjajo nepravilne in neizkušene ljudi na nevarnost tega obolenja in na razmeroma dolgotrajno zdravljenje.

Pomudimo se pri trebušnem tifusu, čigar bacili povzročajo v tenkem črevesu majhne tvore, ki se navadno radi celijo, večkrat pa se črevo preluknja (posledica je vnetje trebušne mrene) ali začne kaka njegova žila krvaveti; oboje povzroča smrt, ki lahko nastopi tudi že po začelivni tvorbi, ko so stene črevesa oslabiljene in bolnik, ki zaužije trdo hrano, si črevo predrre.

Trebušni tifus se letov večinoma mladih ljudi od 10. do 30. leta (80 odst.), le redko starejših. Inkubacijska doba traja včasih do 4 tedne. Bolezen se začne z glavobolom, bolnik ni maha teka in je telesno in duševno onemogel; nato se pojavi

vročica, včasih tudi mrzlica in bledenje. Onemoglost raste, žila hitreje bije; značilni so rožasti okrajki jezika, ki je ves obložen, in redkeje škrlatni izpuščaj po živu. Nato sledi bodisi driska brez bolečin (7 do 8 krat na dan, blato je rumenkasto) ali zapeka (posebno pri otrocih). Na trebuhu se pojavijo včasih tudi rožnate lise, trebuh je napiet in boli. Bolezen traja 4 tedne in ves ta čas ima bolnik vročico 40°C, ki se zjutraj zmanjša kvečjemu za ½°. V posebno hudih primerih leže bolniki mirno in nehoti gibljejo s prsti. Če se pojavi kašelj, je to znak, da se je pridružil katar predušnikov. Včasih bolnik tudi slabo spi. V drugi polovici 3. tedna jutranja vročica popušča. Včasih postajajo zaradi ostabelosti srca okončine (zlasti prsti na rokah in nogah) sive, modre, kar znači vselej veliko nevarnost; čisto se pojavi proti koncu 3. tedna krvavitev v črevo (krvavo blato), kar je skoraj vselej znak, da preti življenju konec. Tem večja

je nevarnost, ako pri krvavitvi v črevo vročica naglo pada. V 4. tednu začne bolnik okrevati. Vročica hitro izgine, žila bije mirneje in počasneje. Bolnik je bolj pri zavesti, ne blede se mu več, telo je onemoglo in vsak dotik ali boli. Usta niso več tako suha, jezik postaja vlažnejši, driska ponehjuje in bolnik začneja trdno spati. Tudi začne obilno mokriti, kar je ugodno znamenje za preobrat v bolezn. Brž ko vročica pade, se loti bolnika velika lakota, pri kateri se mora bolnik ravnati točno po zdravnikovem predpisu in navodilu. V tej dobi začne bolniku izpadati lasje, nato pa začne bolnik naglo okrevati.

Trebušni tifus je huda bolezen, a le malo bolnikov umre. Večkrat umira le 5 odst. ljudi, pri hudih epidemijah pa tudi več kot 20 odst. Bolezen postane človeku nevarna, ako traja vročica nad 40°C daljši čas, dalje pri starejših, debelih osebah in pri pijancih. Važno je pri tem srce. Če je zdravo, preboli človek bolezen prav lahko, ako ne in če nastanejo komplikacije, n. pr. vnetje trebušne mrene ali krvavitev v črevo, je brezupno. V prvem primeru se konča bolezen skoraj vselej, v drugem pa večinoma s smrtjo. V času tifusnih epidemij umirajo tudi močni ljudje, ki bi sicer bolezen lahko preboleli. Izvrsno se je obneslo cepljenje proti tifusu, ki je v večini držav že obvezno. P. V.

Razpis

Uprava Vinarsko-sadljarske šole Svecina razpisuje vpis v 1. razred za šolsko leto 1955-56

Pogoji za vpis:

1. Predizobrazba: 2 razreda gimnazije ali 6 razredov osemletne šole. Prednost imajo obiskovalci Kmetijsko-gospodarske šole.

2. Starost: 16 do 19 let.

3. Dijaki imajo popolno oskrbo v internatu šole. Mesečna oskrbna 2.500 din.

4. Čas za vpis: do 20. avgusta t. l.

5. Interesenti morajo vložiti lastnoročno pisane prošnje, ki morajo biti kolkovane z 30 din.

Priložiti je treba zadnje šolsko spričevalo, rojstni list, zdravniško spričevalo, pristanek in obveznost staršev odnosno gospodarske ali družbene organizacije, da bo redno plačevala vzdrževalnino.

Prošnjo in prilogo pošlita na naslov: Vinarsko-sadljarska šola Svecina, p. Zg. Kungota pri Mariboru.

Uprava šole

Kupim

NJIVO na področju občinskega odbora Rogoznica kupim. — Naslov v upravi lista.

Prodajam

PRODAM ZIMSKI MOSKI PLAŠČ ali ga zamenjam za drva. Naslov v upravi lista.

DOBRO OHRANJEN SINGER ŠIVALNI STROJ prodam. — Naslov v upravi lista.

PRODAM MLATILNICO. Naslov v upravi lista.

Seviba

8 ČEVLJARSKIH POMOČNIKOV sprejme takoj Čevljarska obrtna zadruga v Ptuj, Slovenski trg 8.

potresi z nestranim parmazonom, malo polij z raztopljenim presnim maslom, deni v precej vročo pečico in pusti, da se za- pečejo. Serviraj jih lahko tudi s solato ali s kompotom, s kako prikuho ali omako.

ANEKDOTA

Grškega modrijana je vprašal prijatelj za svet, s kakšno žensko naj se oženi.

»Nobene ti ne bi mogel posebej priporočiti. Če bo lepa, te bo varala, če bo grda, ti ne bo uga-jala. Če bo revna, boš propadel, če bo bogata ti bo ukazovala. Pametna te bo prezirala, neumna ti bo nadležna, če se oženiš z zlobno, boš imel pekel na zemlji.«

Kino-predstave

MESTNI KINO PTUJ

predvaja sledeče filme:

od 5. do 8. avgusta ameriški

barvni film »LILI«;

od 9. do 11. avg. ameriški film

»ZENSKA PRIHAJAO«;

od 12. do 15. avg. amer. barvni

film »TRI LJUBEZNI«;

od 16. do 18. avg. ameriški film

»SMEH V RAJU«;

od 19. do 22. avg. amer. barvni

film »LAHKO JE LJUBITI«;

od 23. do 25. avg. francoski film

»PRED POTOPOM«;

od 26. do 29. avg. amer. barvni

film »MEČ IN ROŽA«;

od 30. avg. do 1. sept. brazil.

film »SIHNA MOCA«.

Obnašanje godbe pri „Roziki“ ni primerno

Gostilna »Pri Roziki« je eden najboljših lokalov v Ptuj, saj so gostje s potrebo in vsem drugim zelo zadovoljni. Stevilni obiskovalci pridejo tudi ob sobotah in nedeljah na vrh, kjer igra znana »Abeceda«, da bi zaplesali. Vendar je opaziti zadnji čas, da godba prav nič ne upošteva abecede osnovnega dobrega vedenja in se pri igranju obnaša kar pretirano »amerikanske«. Temu je mogoče vzrok tudi lahka vinjenost godbenikov, ki med plesi začno vriskati, čeprav to nikamor ne spada. Tudi kakšne opazke plesalcev niso izključene. Morebiti so naši godbeniki kar preveč domišljavi in se ne zavedajo, da jih plačujejo pravzaprav gostje in da le-ti niso vsi razpoloženi za takšne atrakcije godbenikov.

Kaznovana radovednost kratkovidnega birokrata.

Stanovanja

DRUŽINE, ki bi bile pripravljene vzeti na stanovanje in hrano po 1 vajena brez staršev, iščemo. Plačilo po dogovoru. Ponudba osebno pri Tajništvu za zdravstvo in socialno politiko v Ptuj, Kremljeva ulica, soba št. 22.

KOMFORTNO SONČNO ENOSOBNO STANOVANJE MEDNJAM v Mariboru za enako ali večje v Ptuj. Naslov v upravi lista.

Izgubljeno

DNE 28. JULIJA SEM IZGUBIL zjutraj na cesti med Markovci in Skorbo dežni plašč. Poštenega najditelja prosim, da ga odda v upravo lista. Dam nagrado.

PROSIM NAJBITELJA LISTNICE z osebnima izkaznicama na ime Molnar Jože in Vitič Alojz, izgubljeni v Ptuj, da listnico z denarjem odda, izkaznici pa vrne na naslov Molnar Jože, Sp. Hajdina pri Ptuj.

IZGUBLJENO! Kdor je našel v sredo 3. t. m. v Ptuj sončno zaslonko za fotoaparati z napisom »Kodak«, naj jo vrne proti nagradi v upravi Ptujškega tednika.